

מג א מיי"ס מהלכות  
ברכות הל' יח סמג  
עין כו עוש"ע ואל"ה  
ס' רבנן ספיק' ג :

[וכן משמע כ"ל]  
מג ב מיי"ס הל' טו  
סמג שם עוש"ע  
אל"ה ס' ריה ספיק' ג  
וכי' רבנן ספיק' ג :  
מה ג שו"ע אל"ה ס'  
רכה ספיק' ג :  
מג ד מיי"ס הל' ו  
סמג שם עוש"ע  
אל"ה ס' רבנן ספיק' ח :  
מג ה ו ז ח מיי"ס שם  
הלכה טו עוש"ע שם  
ספיק' ג :  
מג ו מיי"ס שם הל' ז  
סמג שם עוש"ע  
אל"ה ס' רבנן ספיק' ח :  
מג ז מיי"ס מהלכות  
ברכות הל' ג סמג  
שם עוש"ע אל"ה ס' סמג  
קמח ספיק' ח :  
מג ח מיי"ס שם הלכה ט  
סמג שם עוש"ע  
אל"ה ס' קמח ספיק' ח :  
[ועי' היטב חוס' פסחים  
קא. ד"ס שטיי יין]  
גג ג מיי"ס שם עוש"ע שם  
ספיק' ד :  
גד ו מיי"ס מהלכות  
ברכות הל' א סמג  
שם עוש"ע אל"ה ס' רבנן  
ספיק' ג :  
[עמ"ס שם] :

הרואה

[רב הונא]

רב נסים נאון  
על השם 'ועל בשר'  
סבות דא אומר ברוך  
השוב והמטיב . נסים'  
בגמ' דבני מערבא מה  
דאו למקור בשרות  
סבות לירידת נשמים  
ר' ברכיה בשם ר' לוי  
על שם ט"ס קרי' על  
נפש עופה ושמועה  
סובה וני' ועיקרה  
בבראשית דר' ארשאי  
וחבין אבר התם מה  
שמועה ב' המטיב  
והמטיב :

הגהות הב"ח  
(ה) חוס' ד"ה הטוב  
וכי' יותר מדאי'  
דבני מסים כה ר' :

הגהות הגר"א

[ה] נמי לנהג בנדרות  
וכוכבים במסילות  
ומולות כסדרן . ל"ב ג'  
הרי"ף ואל"ה נבחרתה  
נמשמרתם בעתם :  
[ג] שם עד קתמיה .  
כ"ב ויומנו חל שמך  
מלכות . גירסת רי"ף  
ורא"ש : [ג] שם (שלו של  
אחרים) אומר הטוב  
והמטיב :  
[ד] רש"י ד"ה כנה בית  
חדש עד ד"ה ה"ג .  
נחתק : [ה] שם ד"ה  
קלור של דבר . כלומר  
כללו של דבר שכלו של  
אומר שהחיינו שלו של  
אחרים הטוב והמטיב .  
כ"ל :

**המטיב והמטיב** . אבל אשינו לחם ואשינו בשר אין מזכרין הטוב והמטיב דווקא איין דלית ביה תרתי דסעיד ומשמח מזכרין הטוב והמטיב אבל בשר ולחם לא ופרש"ם בערבי פסחים (דף קא' וס') דווקא כשהאחרון משבח מזכרין הטוב והמטיב אבל כיוולא בו לא \*אך בירושלמי דליד מזכרין אל' אבא בר רב הונא לריך לברך על יין חדש וישן שינוי יין אל' לברך שינוי מקום לריך לברך היסח הדעת כשינוי מקום משמע דוקא כשהאחרון יסן דעדיף טפי ור"ת פי' דאפי' איין האחרון חשיב רק שלא יסתנה לגריעותא יותר מדאי (ה) ומסיים בה רבי על כל חזית וחזית שהיה פותח היה מזכרין הטוב והמטיב ומשמע דלא קפיד חס האחרון משבח חס לאו אפי' דישן אידיכר בסוף מ"מ יומא דרבי פליג עליה ולפרש"ם יעמידנה לך דרבי במסופק חס האחרון טוב ומספק היה מזכרין על כל אחד שחם משבח הוא אך ר"ת מפרש דעבודא דרבי בל לחלק כדפי' וי"מ דההוא דחדש וישן מיידי בברכת בורא פריהפן דומיא דשינוי מקום דבאר הכי אבל לא מלינו כן בגמרא שלנו\* :

**התם** דאיכא בני חבורה דשחו בדהיה . וה"ה חס אשמו ובנינו עמו אבל יחיד לא ואפילו שהחיינו איין מזכרין יחיד על שינוי יין דלא אשכחן יחיד שמזכרין שהחיינו רק אחרתא וכן כל פרי חדש כשאלו מזכרין שהחיינו כדאמרין בסוף בכל מערבין (שירובין מ:) : **וְרַבִּי יוֹחָנָן** אומר אפי' קנה כיוולא בהם . והלכתא כר' יוחנן אליבא דלישנא דבתרא אפילו קנה והדר קנה שהיו לו כלים חדשים כיוולא באלו לריך לברך דקי"ל כרבי יוחנן לגבי דרב מנ"ס דלגבי רב"ה הלכתא כוותיה ואומר ר"י דוקא בבגדים חסובים דומיא דבית חדש נקט כלים חדשים אבל שאינם חסובין כ"כ כמו מנעלים ואנפליאות וחלוק וכיוולא בהן איין לריך לברך בירושלמי אל' חייא בר אבא לא סוף דברים חדשים אלא אפי' שחקים כאלו חדשים הן ר' יעקב בשם רבי חייא בר אבא אומר קנה חומר שהחיינו ניתן לו חומר הטוב והמטיב לבש בגדים חומר מלביש ערומים וכו' בגמרא שלנו דלא אשכחן הטוב והמטיב אלא בדאיכא אחרינא בדהיה :  
אשר

שותפות והתניא קצרו של דבר על שלו הוא אומר ברוך שהחיינו וקיימנו על שלו ועל של חבריו אומר ברוך הטוב והמטיב וכל היכא דלית לאחרינא בהדיה לא מברך הטוב והמטיב והתניא אמרו ליה 'ילדה אשתי ובר אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא אשתי בהדיה דניחא לה בזכר . ת"ש י"מ אביו והוא יורשו בתחלה אומר ברוך דיין האמת ולבסוף הוא אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא אחי דקא ירתי בהדיה ת"ש \*שינוי יין א"צ לברך לשינוי מקום צריך לברך וא"ר יוסף בר אבא א"ר יוחנן \*אע"פ שאמרו שינוי יין א"צ לברך אבל אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא בני חבורה דשחו בהדיה : \*בנה בית חדש וקנה כלים חדשים וכו' : א"ר הונא לא שנו אלא שאין לו כיוצא בהן אבל יש לו כיוצא בהן א"צ לברך ור' יוחנן אמר (ט) אפילו יש לו כיוצא בהן צריך לברך מכלל

קשיא לך בנה בית חדש חומר שהחיינו לא קשיא ההוא דבנה בית חדש שאין לו שותפות בה ועליה מזכרין שהחיינו אבל גשמים בלית ליה ארעא טובה שיש לו שותפות בה היא שהרי כל מי שיש לו קרקע שותף עמו בצויה זו : והתניא : \*בניחוחא : קלורו של דבר . [ה] כלומר כללו של דבר : ולבסוף הוא חומר הטוב והמטיב . על בשורות הירושא שגשגה לו ירושה מאביו שכן בשורות מת אביו ויורשו כלומר הניח נכסים : שינוי יין . סתה יין בצעודה והביאו לו יין אחר טוב מן הראשון איין לריך לברך בורא פרי הגפן : שינוי מקום . ילא מכלן והלך לבית אחר והביאו לו יין : ר"י אומר אפילו יש לו כיוולא בהן . מירושא הואיל ולענין קניה חדש היא אלא לריך לברך : דקנה

מקום שהיא חוזרת שם לתחלת היקפה היא שעת תליית המאורות ומאז התחילה להקף ולשמש : אימת הוי . אחרת בתקופתה קאי : כל כ"ח שנים . של תקופת ניסן \*בסוף כ"ח כחצור מחזור גדול של חמה להיות תקופה נופלת בשעת תליית המאורות בשבתאי תורה אור היא שעה תחלת ליל ד' : באורחא דתלת נהי ד' . שהעריב שמשו של ג' בשבת ויתחיל ליל ד' : נהי . ליל כדאמר בפסחים בשמעתא קמייא (דף ג.) דאיכא דוכתא דקרו ללילא נהי : שבתאי . שם שעה ראשונה של ליל ד' שבאותה שעה נחלו מאורות ושבע שעות הן וחוזרות חלילה ש"ס חכ"ל תמלא בהקף סדרן של עולם סימני שעות תחלת הלילות כנ"ש חל"ס מולאי שבת כוכב . תחלת ליל ב' דקד . תחלת ליל ג' נוגה . תחלת ליל רביעי שבתאי . תחלת ליל ה' חמה . תחלת ליל ששי לבנה . תחלת ליל שבת מאדים . ובדר תחלת הימים כעלות

תנו רבנן \*הרואה חמה בתקופתה לבנה בגבורתה וכוכבים במסילות ומולות כסדרן אומר ברוך עושה בראשית \*אימת הוי אמר אביו כל כ"ח שנים והדר מחזור ונפלה תקופת ניסן בשבתאי באורחא דתלת נהי ארבע : ר' יהודה אומר הרואה הים וכו' : לפרקים עד כמה אמר רמי בר אבא א"ר יצחק יעד שלשים יום ואמר רמי בר אבא א"ר יצחק הרואה פרת אנשרא דבבל אומר ברוך עושה בראשית \*יהאידנא דשנייה פרסאי מבי שבור ולעיל רב יוסף אמר מאיהי דקירא ולעיל ואמר רמי בר אבא הרואה דגלת אנשרא דשביסחנא אומר ברוך עושה בראשית מאי \*חדקל א"ר אשי שמיכויו דרין וקלין מאי \*פרת שמיכויו פרין ורבין ואמר רבא האי דחריפי בני מחוזא משום דשחו מוא דדגלת האי דניחורא משום דמשמשי בימאז והאי דניידי עינייהו משום דדיירו בבית אפל : על הגשמים ב' : ועל הגשמים המטיב ומטיב מברך \*והא"ר אביו ואמרי לה במתניתא תנא \*מאימתי מברכין על הגשמים משיצא חתן לקראת כלה מאי מברכין אמר רב יהודה \*מודים אנחנו לך על כל טפה וטפה שהורדת לנו ורבי יוחנן מסיים בה הכי אילו פינו מלא שירה בים וכו' איין אנו מספיקין להודות לך ה' אלהינו עד תשתחיה [ג] בא"ר רוב ההודאות רוב ההודאות ולא כל ההודאות אמר רבא אימא האל ההודאות א"ר פפא הלכך \*נימרינהו לתריויהו רוב ההודאות והא"ר ההודאות ואלא קשיא ל"ק הא דשמע משמע הא דחזא מחוי דשמע משמע היינו בשורות טובות ותנן על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב אלא אידי ואידי דחזוי מחזי ולא קשיא הא דאתא פורתא הא דאתא טובא ואב"א הא והא דאתא טובא ולא קשיא \*הא דאית ליה ארעא הא דלית ליה ארעא אית ליה ארעא הטוב והמטיב מברך והא (\*תנן) בנה בית חדש וקנה כלים חדשים אומר ברוך שהחיינו והגיינו לזמן הזה [ג] שלו ושל אחרים אומר הטוב והמטיב לא קשיא \*הא דאית ליה שותפות הא דלית ליה

שותפות והתניא קצרו של דבר על שלו הוא אומר ברוך שהחיינו וקיימנו על שלו ועל של חבריו אומר ברוך הטוב והמטיב וכל היכא דלית לאחרינא בהדיה לא מברך הטוב והמטיב והתניא אמרו ליה 'ילדה אשתי ובר אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא אשתי בהדיה דניחא לה בזכר . ת"ש י"מ אביו והוא יורשו בתחלה אומר ברוך דיין האמת ולבסוף הוא אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא אחי דקא ירתי בהדיה ת"ש \*שינוי יין א"צ לברך לשינוי מקום צריך לברך וא"ר יוסף בר אבא א"ר יוחנן \*אע"פ שאמרו שינוי יין א"צ לברך אבל אומר ברוך הטוב והמטיב התם נמי דאיכא בני חבורה דשחו בהדיה : \*בנה בית חדש וקנה כלים חדשים וכו' : א"ר הונא לא שנו אלא שאין לו כיוצא בהן אבל יש לו כיוצא בהן א"צ לברך ור' יוחנן אמר (ט) אפילו יש לו כיוצא בהן צריך לברך מכלל

קשיא לך בנה בית חדש חומר שהחיינו לא קשיא ההוא דבנה בית חדש שאין לו שותפות בה ועליה מזכרין שהחיינו אבל גשמים בלית ליה ארעא טובה שיש לו שותפות בה היא שהרי כל מי שיש לו קרקע שותף עמו בצויה זו : והתניא : \*בניחוחא : קלורו של דבר . [ה] כלומר כללו של דבר : ולבסוף הוא חומר הטוב והמטיב . על בשורות הירושא שגשגה לו ירושה מאביו שכן בשורות מת אביו ויורשו כלומר הניח נכסים : שינוי יין . סתה יין בצעודה והביאו לו יין אחר טוב מן הראשון איין לריך לברך בורא פרי הגפן : שינוי מקום . ילא מכלן והלך לבית אחר והביאו לו יין : ר"י אומר אפילו יש לו כיוולא בהן . מירושא הואיל ולענין קניה חדש היא אלא לריך לברך : דקנה

קשיא לך בנה בית חדש חומר שהחיינו לא קשיא ההוא דבנה בית חדש שאין לו שותפות בה ועליה מזכרין שהחיינו אבל גשמים בלית ליה ארעא טובה שיש לו שותפות בה היא שהרי כל מי שיש לו קרקע שותף עמו בצויה זו : והתניא : \*בניחוחא : קלורו של דבר . [ה] כלומר כללו של דבר : ולבסוף הוא חומר הטוב והמטיב . על בשורות הירושא שגשגה לו ירושה מאביו שכן בשורות מת אביו ויורשו כלומר הניח נכסים : שינוי יין . סתה יין בצעודה והביאו לו יין אחר טוב מן הראשון איין לריך לברך בורא פרי הגפן : שינוי מקום . ילא מכלן והלך לבית אחר והביאו לו יין : ר"י אומר אפילו יש לו כיוולא בהן . מירושא הואיל ולענין קניה חדש היא אלא לריך לברך : דקנה

בתקופתה . מקום שהיא חוזרת שם לתחלת היקפה היא שעת תליית המאורות ומאז התחילה להקף ולשמש : אימת הוי . אחרת בתקופתה קאי : כל כ"ח שנים . של תקופת ניסן \*בסוף כ"ח כחצור מחזור גדול של חמה להיות תקופה נופלת בשעת תליית המאורות בשבתאי תורה אור היא שעה תחלת ליל ד' : באורחא דתלת נהי ד' . שהעריב שמשו של ג' בשבת ויתחיל ליל ד' : נהי . ליל כדאמר בפסחים בשמעתא קמייא (דף ג.) דאיכא דוכתא דקרו ללילא נהי : שבתאי . שם שעה ראשונה של ליל ד' שבאותה שעה נחלו מאורות ושבע שעות הן וחוזרות חלילה ש"ס חכ"ל תמלא בהקף סדרן של עולם סימני שעות תחלת הלילות כנ"ש חל"ס מולאי שבת כוכב . תחלת ליל ב' דקד . תחלת ליל ג' נוגה . תחלת ליל רביעי שבתאי . תחלת ליל ה' חמה . תחלת ליל ששי לבנה . תחלת ליל שבת מאדים . ובדר תחלת הימים כעלות

מתחברתה ז' שעות ומחלה כלומר מתאחרת אחר היום והשעה שנפלה בה חצרתה ז' שעות ומחלה הרי שלשים שעות לארבע תקופות הרי יום ורביע לשנה . לר' שנים חמשה ימים למדת שאין תקופה נופלת בתחלת הלילה אלא לסוף ד' שנים שהוא מחזור קטן ו' מחזורים קטנים למחזור גדול וסימנך דכ"ז נגאל' הרי שאינה בזה לתחלת ליל ד' אלא מכ"ח שנים לכ"ח שנים בראש כל מחזור קטן בזה לתחלת הלילה ובראש מחזור הגדול בזה לתקופה הראשונה שהוא תחלת ליל ד' : אנשרא דבבל אומר ברוך עושה בראשית . קיס להו שלא נסתנה פרת מהלוט ע"י אדם משם ולמעלה אבל משם ולמטה הסיבובו בני אדם דרך אחרת : והאידנא דשנייה פרסאי מלמעלה לגשר איין מזכרין עליו עושה בראשית אלא מאיהי דקירא ולעיל אידי דקירי שם מחוז שהוא על הפרת : דרין . דריפין מוא וקלין לשקול במאזנים וטובים לשחות שאין מכבידין את הגוף : ה"ו והאי דניחורי משום דמשמשי בימאז לפיכך בנינו אדומין כדאדומית היום ריש' בלעז : דניידי עינייהו . עיניהם נדים ונעים : משינא חתן לקראת כלה . שהמים קבוצין על הארץ וכשהטפה נופלת עליהן טפה תחתונה בולטת לקראתה : שמש משמע . ששכרוו לאמר ירדו גשמים בלילה חומר הטוב והמטיב : אחא פורתא . מודים אנחנו לך : אחא טובא . הטוב והמטיב : אית ליה ארעא . הטוב והמטיב שהביא לו : בנה בית חדש [ד] . שכולו שלו חומר שהחיינו : שלו ושל אחרים . הטוב

והמטיב : ה"ג (והתנן) בנה בית חדש וכו' לא קשיא הא דלית ליה שותפות הא דלית ליה שותפות ול"ג אלא הא והא דלית ליה ארעא וה"פ תירוצא דשניין קאי בדוכתיה מודים אנחנו לך דלית ליה ארעא הטוב והמטיב בדלית ליה ודקא בלעז והמטיב בדלית ליה גשמים בלית ליה ארעא טובה עמו בצויה זו : ובניחוחא : קלורו של דבר . [ה] כלומר כללו של דבר : ולבסוף הוא חומר הטוב והמטיב . על בשורות הירושא שגשגה לו ירושה מאביו שכן בשורות מת אביו ויורשו כלומר הניח נכסים : שינוי יין . סתה יין בצעודה והביאו לו יין אחר טוב מן הראשון איין לריך לברך בורא פרי הגפן : שינוי מקום . ילא מכלן והלך לבית אחר והביאו לו יין : ר"י אומר אפילו יש לו כיוולא בהן . מירושא הואיל ולענין קניה חדש היא אלא לריך לברך : דקנה

[בכורות נה:]

פסחים פ"ט

[תניא]

פסחים קא:

גליון  
השם  
גמ' ואימת הוי  
אמר אביו .  
בערו ערך  
חמה לא היה  
לגירסא  
ואימת הוי אמר  
אביו . וע"פ  
דכתב כ'  
פירושיו על  
משהתקופת: